

Svanenmärkning av

Kopierings- och tryckpapper

Version 5.0 • 5 oktober 2020 – 31 december 2025

Innehåll

Vad är ett Svanenmärkt kopierings- och tryckpapper?	3
Varför välja Svanenmärkning?	3
Vad kan Svanenmärkas?	3
Hur ansöker man?	4
Definitioner	5
1 Information om produktionen	7
2 Energi och växthusgaser	7
3 Förpackningar	9
4 Kvalitets- och myndighetskrav	9
Regler för Svanenmärkning av produkter	11
Efterkontroll	11
Kriteriernas versionshistorik	11
Nya kriterier	11

044 Kopierings- och tryckpapper, version 5.0, 5 oktober 2020

Detta är en översättning av ett originaldokument på engelska. Vid eventuella oklarheter är det originaldokumentet som är gällande.

Adresser

Nordiska Ministerrådet beslutade 1989 att införa en frivillig officiell miljömärkning, Svanen.

Nedanstående organisationer/företag har ansvaret för det officiella miljömärket Svanen på uppdrag av respektive lands regering. För mer information se webbplatserna:

Danmark

Miljömärkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Göteborg Plads 1, DK-2150 Nordhavn
Fischersgade 56, DK-9670 Løgstør
Tel: +45 72 300 450
info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Island

Norræn Umhverfismerking
á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Tel: +354 591 20 00
ust@ust.is
www.svanurinn.is

Finland

Miljömärkning Finland
Urho Kekkonens gata 4-6 E
FI-00100 Helsingfors
Tel: +358 9 61 22 50 00
joutsen@ecolabel.fi
www.ecolabel.fi

Norge

Miljømerking Norge
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 Oslo
Tel: +47 24 14 46 00
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Sverige

Miljömärkning Sverige
Box 38114
SE-100 64 Stockholm
Tel: +46 8 55 55 24 00
info@svanen.se
www.svanen.se

Detta dokument får
kopieras endast i sin
helhet och utan någon
form av ändring. Citat
får göras om källan,
Nordisk Miljömärkning,
omnämns.

Vad är ett Svanenmärkt kopierings- och tryckpapper?

Svanenmärket på en pappersprodukt visar att produkten uppfyller stränga miljökrav. Märket innebär att pappret är tillverkat på ett sätt som gör att det har minimal belastning på miljön under hela dess livscykel.

Svanenmärkt kopierings- och tryckpapper:

- Är antingen tillverkat av nyfibrer och/eller returfibrer. Minst 70 % av de fibrer som används i pappret måste komma från hållbart förvaltade skogar eller vara återvunnet.
- Uppfyller stränga krav när det gäller kemikalier som är farliga för hälsan och skadliga för miljön.
- Är tillverkat på ett energieffektivt sätt.
- Genererar mindre utsläpp i luft och vatten under produktionen.

Varför välja Svanenmärkning?

- Kopierings- och tryckpapper får använda miljömärket Svanen i sin marknadsföring. Svanenmärket har mycket hög kännedom och trovärdighet inom Norden.
- Svanenmärket är ett enkelt sätt att kommunicera miljöarbete och miljöengagemang till kunderna.
- Svanenmärket klargör vilka miljöbelastningar som är viktigast och visar därmed hur man som företag kan minska utsläpp, resursförbrukning och avfallsbelastning.
- En miljöanpassad produktion ger ett bättre utgångsläge inför framtida miljökrav från myndigheterna.
- Svanenmärkning kan betraktas som en vägledning för arbetet med miljöförbättringar inom verksamheten.
- Svanenmärkningen innehåller inte bara miljökrav utan även kvalitetskrav, eftersom miljö och kvalitet ofta går hand i hand. Det betyder att en Svanenlicens också kan ses som en kvalitetsstämpel.

Vad kan Svanenmärkas?

Produktgruppen för kopierings- och tryckpapper omfattar följande papperstyper:

Trähaltigt och träfritt okonverterat kopierings- och tryckpapper tillverkat av kemisk och/eller mekanisk massa och/eller returfibrer, för skrift, tryck och kopiering.

Följande kartonger tillverkade av kemisk och/eller mekanisk massa och/eller returfibrer kan också Svanenmärkas:

- Homogen kartong SBB (Solid Bleached Board), SBS (Solid Bleached sulphate) och SUB (Solid Unbleached Board).
- Falskartong FBB (Folding Boxboard)
- Returfiberbaserad kartong WLC (White Lined Chipboard)

Endast papper med entydigt handelsnamn kan märkas. Papper med handelsnamn som kan förekomma både på miljömärkta och icke miljömärkta papper kan inte Svanenmärkas.

Dessa kriterier gäller inte för mjukpapper, fett-täta papper, kaffefilter eller annan typ av kartong än de ovan nämnda och inte heller kraft- eller säckpapper.

Detta kriteriedokument kan även användas till att dokumentera att pappret uppfyller miljökraven för papper som används i Svanenmärkta trycksaker.

Hur ansöker man?

Ansökning och kostnader

För information om ansökningsprocessen och avgifter för denna produktgrupp hänvisar vi till respektive lands hemsida eller <http://www.nordic-ecolabel.org/certification/paper-pulp-printing/>. För adresser se sidan 2.

Vad krävs?

Ansökan ska bestå av en ansökningsblankett/webbformulär samt dokumentation som visar att kraven är uppfyllda.

Ansökan ska skickas in med hjälp av det webbaserade applikationsverktyget My Swan Account. Webbverktyget kan nås via internetadresserna på sidan 2 i detta dokument eller via <http://www.nordic-ecolabel.org/portals/paper/my-swan-account1/>

Massor som används i papperet måste inspekteras och listas på Nordisk Miljömärknings webbplats <http://www.nordic-ecolabel.org/certification/paper-pulp-printing/> eller på My Swan Account. Massaproducenten ansvarar för ansökningsavgiften och den årliga noteringsavgiften för massan.

Varje krav är markerat med bokstaven O (för obligatoriskt krav) samt ett nummer. Alla krav ska uppfyllas för att en licens ska erhållas.

För varje krav är det beskrivet hur kravet ska dokumenteras. Det finns också symboler som används för att underlätta arbetet. Symbolerna är:

- Ladda upp
- Fyll i webbformulär
- Kravet kontrolleras på plats.

All information som sänds till Nordisk Miljömärkning blir konfidentiellt behandlat. Underleverantörer kan skicka dokumentationen direkt till Nordisk Miljömärkning som också behandlas konfidentiellt.

Licensens giltighetstid

Miljömärkningslicensen gäller så länge kriterierna uppfylls och till dess kriterierna slutar gälla. Kriterierna kan förlängas eller justeras, i sådana fall förlängs licensen automatiskt och licensinnehavaren meddelas.

Senast 1 år innan kriterierna slutar gälla meddelas vilka kriterier som ska gälla efter kriteriernas sista giltighetsdatum. Licensinnehavaren erbjuds då möjlighet att förnya licensen.

Kontroll på plats

I samband med ansökan kontrollerar Nordisk Miljömärkning vanligen på plats att kraven uppfylls. Vid kontrollen ska underlag för beräkningar, original till inskickade intyg, mätprotokoll, inköpsstatistik och liknande som styrker att kraven uppfylls kunna uppvisas.

Frågor

Vid frågor, kontakta gärna Nordisk Miljömärkning, se adresser på sidan 2. Mer information (som kalkylark) och hjälp vid ansökan kan finnas. Besök respektive lands hemsida för ytterligare information eller <http://www.nordic ecolabel.org/certification/paper-pulp-printing/>

Definitioner

Ord/begrepp

BAT-AEL

Definition

De utsläppsnivåer som erhålls under normala driftsförhållanden med användning av en bästa tillgänglig teknik eller en kombination av flera bästa tillgängliga tekniker, såsom de beskrivs i BAT-slutsatserna, uttryckta som ett genomsnitt under en bestämd tidsperiod, under specificerade referensförhållanden (artikel 3.13 i direktiv 2010/75/EU).

FBB

Falskartong (FBB) är en flerskiktskartong som består av ett ytskikt av blekt cellulosamassa, ett mellanskikt av mekanisk massa (slipmassa eller termomekanisk massa) och en baksida av blekt eller oblekt cellulosamassa.

Kontrollerat papper

Kontrollerat papper har bedömts av Nordisk Miljömärkning och uppfyller kraven på papper som kan användas av Svanenmärkta tryckerier. Kraven har fastställts i basmodulen, bilaga 1.

LWC

(Light-weight coated) belagt eller bestruket lättviktspapper/lättbestruket.

My Swan Account

My Swan Account. Nordisk miljömärknings webbaserade ansökningsverktyg för pappers- och kartongproducenter. Verktöget kan också användas

	av massa- och kemikalieproducenter som vill få sina produkter bedömda av Nordisk Miljömärkning.
Returfibrer	Återvunnet material definieras enligt ISO 14021 i följande två kategorier: Material i förkonsumentfasen: Material som tagits ut ur avfallsflödet under tillverkningsprocessen. Undantaget är återanvändning av material som genereras i en process, t.ex. spill som kan återvinnas inom samma process som genererade det. Material i efterkonsumentfasen: Material som genereras av hushåll eller av handels-, industri- eller institutionsanläggningar i deras roll som slutanvändare av en produkt som inte längre kan användas för det avsedda ändamålet. Hit räknas också returnering av material från distributionskedjan.
SBB	Homogen kartong SBB (solid bleached board), SBS (solid ☐ bleached sulphate) och SUB (solid unbleached board). Homogen kartong består av flera skikt av ett enda material såsom cellulosamassa eller blandad massa.
SC	(Super calandered paper) Superkalandrerat papper
SBS	Se SBB ovan.
SUB	Se SBB ovan.
TMP/GW	(Thermomechanical pulp/groundwood) termomekanisk massa/slipmassa
WLC	White lined chipboard (WLC) är en flerskiktsparkong med ett ytskikt av blekt cellulosamassa samt kärna och baksida av returfibrer. Baksidor av blekt eller oblekt cellulosa förekommer också.
Papper och kartong som innehåller trä	Papper och kartong som innehåller en avsevärd mängd cellulosafria föreningar (mer än 5 %) som en väsentlig beståndsdel av sin fibersammansättning.
Papper och kartong utan trä	Pappret har i princip bara kemisk massa i sin fibersammansättning, men kan innehålla en liten mängd andra fibrer eller massor.

1 Information om produktionen

01 Information om pappret

Den sökande ska uppge följande information om pappersprodukten/pappersprodukterna.

- Namnet på pappersproducenten.
- Pappersproduktens varumärke/handelsnamn, papperskvalitet, typ (såsom bok, omslag, tidskrift, tidning) och vikt (g/m^2) som pappret finns tillgängligt i.

Den dokumentation som krävs ska lämnas in med hjälp av det webbaserade ansökningsverktyget.

Översikt över punkterna ovan i det webbaserade ansökningsverktyget. Vid förfrågan från Nordisk Miljömärkning ska representativa produktprover skickas in.

02 Basmodulen och kemikaliemodulen (version 3)

Pappret måste uppfylla samtliga krav i basmodulen och den kemiska modulen av version 3 eller senare.

Kravet är uppfyllt om pappret redan har en Svanenmärkning eller redan har bedömts av Nordisk Miljömärkning. Ange licensnummer eller uppgifter om handelsnamnet samt producenten av det bedömda materialet.

Den dokumentation som krävs från massa- och pappersfabriken ska lämnas in med hjälp av det webbaserade ansökningsverktyget.

2 Energi och växthusgaser

03 Energi

Följande krav ska uppfyllas för Svanenmärkt kopierings- och tryckpapper:

$$P_{\text{el}(\text{total})} < 2,3$$

$$P_{\text{bränsle}(\text{total})} < 2,3$$

För papper som består enbart av TMP/GW* som produceras på plats är gränsvärdet för $P_{\text{bränsle}(\text{total})}$ 1,15. I $P_{\text{el}(\text{total})}$ och $P_{\text{bränsle}(\text{total})}$ ingår energipoängen från både pappersproduktionen och de massor som används.

En närmare beskrivning av kravet på dokumentation och beräkningsmetoderna ges i bilaga 4 till basmodulen, version 3 eller senare. Här definieras även $P_{\text{el}(\text{total})}$ och $P_{\text{bränsle}(\text{total})}$. I $P_{\text{el}(\text{total})}$ och $P_{\text{bränsle}(\text{total})}$ ingår energipoäng från produktionen av både pappret och de massor som används.

** Termomekanisk massa/slipmassa*

Massa-/pappersproducenten ska lämna in beräkningar enligt bilaga 4 till basmodulen (version 3) som visar att de uppfyller gränsvärdena. Beräkningar av värsta scenario ska inkluderas för att visa att varje massarecept uppfyller kraven om inte massamixspecifika beräkningar redovisas för varje förekommande massamix. Ett beräkningsark framtaget av Nordisk Miljömärkning ska användas för dessa beräkningar.

04 Energikrav för specialpapper och nischprodukter

För specialpapper/nischprodukter ska den totala energipoängen vara:

$$P_{el(total)} < 2,5$$

$$P_{bränsle(total)} < 2,5$$

Definition av specialpapper/nischprodukter:

Produktionen av specialpapper/nischprodukter ska uppfylla följande krav:

1. Produktionskapaciteten får högst vara 10 ton/dygn, räknat på årsbasis.
2. Produktionsmängden får högst vara 10 ton/dygn, räknat på årsbasis.
3. Produktionen kräver att pappersmaskinens massasystem måste tömmas så ofta att omställningstiden (tid för byte av papperskvalitet) är minst 7 % av nettoproduktionstiden.

Om denna undantagsregel används i en pappersfabrik eller integrerat bruk, ska den resterande pappersproduktionens eller massaproduktionens utsläppstal inte innehålla utsläpp som härstammar från en eller flera andra pappersproduktionslinjer som inkluderas i specialpappersframställningen.

Denna undantagsregel kan endast användas för pappersproduktionslinjer som uppfyller kravpunkterna 1, 2 eller 3. Denna undantagsregel får inte användas som en del av beräkningarna av medelvärden för olika pappersproduktionslinjer.

I $P_{el(total)}$ och $P_{bränsle(total)}$ ingår energipoängen från både pappersproduktionen och de massor som används. En närmare beskrivning av hur energipoäng beräknas finns i basmodulen (version 3).

- ☞ Beräkningar genomförda enligt bilaga 4 i basmodulen (version 3) som visar att poänggränserna uppfylls. Ett beräkningsark framtaget av Nordisk Miljömärkning ska användas för dessa beräkningar.

05 Utsläpp av växthusgaser

a) Utsläpp av växthusgaser från bränsle som används för produktionen av processvärme får inte överskrida följande gränsvärden:

- 525 kg CO₂/ton papper för papper tillverkat av 100 % DIP/returfibermassa
- 450 kg CO₂/ton papper för papper tillverkat av 100 % kemisk massa
- 500 kg CO₂/ton papper för papper tillverkat av 100 % mekanisk massa

För papper som är tillverkat av blandningar av kemiska, returfiberbaserade och mekaniska massor beräknas ett viktat gränsvärde baserat på andelen av de olika massatyperna.

b) Pappersproducenten ska tillhandahålla beräkningar av de totala utsläppen av CO₂ kg per ton papper.

- ☞ **Massa- eller pappersproducenten** ska tillhandahålla beräkningar enligt bilaga 4 för att visa att kravet är uppfyllt. Ett beräkningsark framtaget av Nordisk Miljömärkning ska användas för dessa beräkningar.

- ☞ **Pappersproducenten** ska tillhandahålla beräkningar av koldioxidutsläpp i kg CO₂ per ton papper. Närmare upplysningar över hur CO₂-värdena har beräknats ska ingå, till exempel vilka systemgränser, antaganden och faktorer som har använts.

3 Förpackningar

06 Information till konsumenterna

Produktförpackningarna måste vara tydligt märkta med vägledande information om hur förpackningen ska sorteras. Informationen måste synas tydligt för slutkonsumenten och vara av sådant slag att konsumenten förstår vad som menas. Märkningen ska bestå av symboler/piktogram* eller text, t.ex. ”pappersförpackning” och kan vara präglad, stämplad eller tryckt.

** Symboler är t.ex. etiketter som rekommenderas av Gröna Punkten, FTI eller Rinki. Allmänna symboler som återvinningssymboler eller allmän text kan också användas men måste först godkännas av Nordisk Miljömärkning. Observera dock att den Gröna Punkten inte kommer att godkännas som en allmän symbol.*

Bifoga dokumentation, exempelvis en bild av etiketten, illustrationen eller liknande för att visa att kravet har uppfyllts.

4 Kvalitets- och myndighetskrav

Kvalitets- och myndighetskraven är generella krav som alltid är med i Nordisk Miljömärknings kriterier för produkter. Syftet med dessa är att säkerställa att grundläggande kvalitetssäkring och gällande miljökrav från myndigheter blir hanterade på ett tillfredställande sätt. Dessa ska även säkerställa att Nordisk Miljömärknings krav på produkten efterlevs under hela licensens giltighet.

För att säkerställa att Nordisk Miljömärknings krav uppfylls ska följande rutiner vara implementerade.

07 Kontaktperson som är ansvarig för licensen

Företaget ska utse en kontaktperson som är ansvarig för licensen.

Kontaktpersonen måste:

- Hålla företagsinformationen och namn på utsedda personer uppdaterade i kundportalen.
- Se till att företaget uppfyller Nordisk Miljömärknings krav under licensens giltighetstid.
- Rapportera planerade förändringar i verksamheten som påverkar Nordisk Miljömärknings krav på märkningen (se Planerade förändringar).
- Rapportera oförutsedda avvikelser som påverkar Nordisk Miljömärknings krav på märkningen (se Oförutsedda avvikelser).
- Utbilda och informera relevanta personer bland licensinnehavarens personal om kraven för Nordisk Miljömärkning.
- Rapportera förändringar i företagsstrukturen till Nordisk Miljömärkning, exempelvis nya ägare eller sammanslagningar.
- Se till att ”Regler och riktlinjer för användning av Svanenmärket” följs.

Kontaktpersonens ansvar kan delegeras till andra personer, som måste rapportera till den ansvariga kontaktpersonen om deras ansvarsområden.

Intyg om att kravet är uppfyllt.

O8 Kundklagomål

Licensinnehavaren måste garantera att kvaliteten i den Svanenmärkta produkten eller tjänsten inte försämras under licensens giltighetstid. Därför måste licensinnehavaren ha ett arkiv över kundklagomål.

Observera att den ursprungliga rutinen måste vara på ett av de nordiska språken eller på engelska.

Rutiner för hantering och arkivering av kundklagomål.

O9 Planerade ändringar

Planerade ändringar som påverkar märkningens krav ska meddelas till Nordisk Miljömärkning.

Dessa ändringar måste godkännas av Nordisk Miljömärkning innan de genomförs i produktionen. Typiska ändringar i verksamheten som alltid måste rapporteras är:

- Planer på att ändra produktsammansättningen.
- Planer på att ändra produktionsanläggningar, material, kemikalier, leverantörer eller liknande.
- Planer på att ändra handelsnamnen.
- Längre produktionsstopp som kan påverka Nordisk Miljömärknings krav.
- Om produkten kommer att lanseras på marknaden i andra nordiska länder än de som specificerades vid tidpunkten för ansökan.

Tänk på att de flesta ändringar är så betydelsefulla att den kontaktperson som är ansvarig för licensen kan behöva göra en ny ansökan för att förnya licensen.

Intyg om att kravet är uppfyllt.

O10 Oförutsedda avvikelser

En oförutsedd avvikelse inträffar när en eller flera av Nordisk Miljömärknings krav inte längre uppfylls.

Om en sådan avvikelse inträffar måste den ansvarige kontaktpersonen informera Nordisk miljömärkning omedelbart efter det att incidenten har upptäckts och lämna en rapport som innehåller:

- Beskrivning över hur avvikelsen uppstod.
- Redogörelse över avvikelens omfattning.
- Beskrivning över hur avvikelsen påverkar Nordisk Miljömärknings krav.
- Beskrivning över vilka korrigerande åtgärder som har vidtagits efter avvikelserna och en plan över hur liknande avvikelser ska undvikas i framtiden.

Om planen omfattar förändringar som gäller licensdokumentationen kan den kontaktperson som är ansvarig för licensen behöva göra en ny ansökan för att förnya licensen.

Intyg om att kravet är uppfyllt.

O11 Spårbarhet

Licensinnehavaren ska kunna spåra den Svanenmärkta kopierings- och/eller tryckpapperet i sin produktion. En tillverkad/såld produkt ska kunna gå att spåra tillbaka till det tillfälle (tid och datum) och den plats (specifik fabrik) samt i relevanta fall även vilken maskin/produktionslinje där den blev producerad. Dessutom ska det gå att koppla ihop produkten med faktiskt använd råvara.

Beskrivning/rutiner över hur kravet uppfylls.

O12 Årlig uppföljning

Varje år ska en uppföljning av miljökraven göras efter en instruktion från Nordisk Miljömärkning, se även krav O16 i Basmodulen, version 3 eller äldre.

Nordisk Miljömärkning kan genomföra kontroller av ett urval eller samtliga krav.

Regler för Svanenmärkning av produkter

När Svanenmärket används ska även produktens licensnummer skrivas ut.

Mer information om regler, avgifter och grafiska riktlinjer finns på www.svanen.se/regelverk/

Efterkontroll

Nordisk Miljömärkning kan kontrollera att kopierings- och tryckpapperet uppfyller Svanens krav även efter att licens har beviljats. Det kan t.ex. ske genom besök på plats eller stickprovskontroll.

Visar det sig att kopierings- och tryckpapperet inte uppfyller kraven kan licensen dras in.

Kriteriernas versionshistorik

Nordisk Miljömärkning fastställde version 5.0 av kriterierna för Kopierings- och tryckpapper den 5 oktober 2020 och de gäller till och med 31 december 2025.

Nya kriterier

- Nivåer fastställda i kraven på energi och växthusgaser.
- Kraven på mängder av certifierade fibrer.